

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/197802,Marcin-Krzysztofik-Marciniakowie-jedna-z-wielu-polskich-rodzin-zamordowanych-za-.html>
02.05.2024, 07:47

Marcin Krzysztofik: Marciniakowie - jedna z wielu polskich rodzin zamordowanych za ratowanie Żydów

W czasie II wojny światowej wśród ofiar niemieckich zbrodni znalazło się wiele polskich rodzin. Często ich dramat dopełnił się po jej zakończeniu, w związku z oporem stawianym komunizmowi, instalowanemu na ziemiach polskich pod groźbą sowieckich bagnetów. Takie m.in. były losy rodziny Marciniaków, którzy stali się ofiarą dwóch totalitaryzmów - niemieckiego i komunistycznego.

W okresie międzywojennym wielu Polaków i Żydów z reguły żyło w dobrosąsiedzkich stosunkach. Tak między innymi było w Dratowie, leżącym nieopodal Łęcznej na Lubelszczyźnie. Jest to miejscowość znajdująca się na malowniczym pojezierzu łączyńsko-włodawskim. To tutaj na skraju wsi obok siebie mieszkaly dwie rodziny Marciniaków i Raissów (Reisów), których losy tragicznie wpisały się w wydarzenia II wojny światowej i okresu powojennego. Raissowie trudnili się połowem ryb, których nie brakowało w kilku dzierzawionych przez nich jeziorach. Natomiast Marciniakowie utrzymywali się z uprawy roli. Obydwie rodziny były wielodzietne i żyły w absolutnej zgodzie.

Sprawiedliwi

Sielankowe życie zostało brutalnie przerwane po agresji Niemiec na Polskę w 1939 r. Zgodnie z ustaleniami zawartymi między III Rzeszą a Rosją Sowiecką, Lubelszczyzna znalazła się pod okupacją niemiecką. W styczniu 1941 r. w Łęcznej utworzono getto, do którego, poza

Stanisław Marciniak ps. "Niewinny". Fot. z zasobu AI PN

żydowskimi mieszkańcami tego miasta,
Niemcy deportowali również Żydów
zamieszkujących okoliczne miejscowości.
Z czasem getto w Łęcznej stało się gettem
tranzytowym dla ludności żydowskiej
z innych terenów okupowanych przez
Niemców, w tym m.in. Protektoratu Czech
i Moraw. Stąd trafiali następnie do
niemieckich obozów zagłady w Bełżcu
i Sobiborze.

Z uwagi na ogromne przeludnienie i braki w zaopatrzeniu, na terenie getta szerzyły się epidemie. Część osadzonych przeniesiono do obozu pracy w pobliskim Milejowie lub do pracy w kamieniołomach w Karolinie. W październiku 1942 r. z getta w Łęcznej skierowano transport liczący 3000 osób do obozu zagłady w Sobiborze. W tym czasie większość rodziny Raissów została wymordowana. Uratowali się tylko ci, którym udało się znaleźć schronienie poza gettem wśród znajomych Polaków. Zgodnie z rozporządzeniem Hansa Franka, stojącego na czele okupowanego Generalnego Gubernatorstwa, z 15 października 1941 r. udzielanie pomocy Żydom było zagrożone karą śmierci. Pomimo tego rodzina Marciniaków postanowiła okazać pomoc swym żydowskim sąsiadom.

Jedną z podopiecznych polskiej rodziny była córka Raissów – Sara. Józef Marciniak zdobył dla niej katolicką metrykę chrztu, dzięki której można było wyrobić dla niej kenkartę. Następnie trafiła do siostry Józefa – Janiny Cygan. Jej mąż, Franciszek Cygan, był wówczas sekretarzem gminy w sąsiednim Abramowie i jednocześnie zakonspirowanym żołnierzem Armii Krajowej. Sara Raiss mieszkała u rodziny Cyganów przez niecały rok. Następnie wyjechała do Warszawy, gdzie mieszkała u Kazimierzy Zięby, znajomej Cygana. Tam szczęśliwie udało jej się doczekać końca okupacji niemieckiej. Wojnę przeżyła też jej młodsza siostra Rachela, która była ukrywana przez bezdzietne małżeństwo we wsi pod Łęczną. Obydwie siostry po wojnie założyły rodziny i wyemigrowały do Izraela.

W domu Marciniaków w Dratowie schronienie znalazł także pochodzący z Łęcznej Leopold Raiss. Miał kryjówkę w piwnicy na terenie gospodarstwa polskiej rodziny. Pod koniec 1942 r. trafiła do nich kolejna osoba. Okazał się nią zbiegły z niemieckiej niewoli sowiecki jeńiec Konstanty Gorłow. Według zachowanych rodzinnych przekazów, jeden z braci Marciniaków odnalazł go przemarzniętego na polu i na własnych plecach przyniósł go do domu. Ta ludzka postawa Marciniaków stała się przyczyną tragedii rodziny.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)